

ЗАКОН О РЕПРОДУКТИВНОМ МАТЕРИЈАЛУ ШУМСКОГ ДРВЕЋА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин признавања полазног материјала за производњу репродуктивног материјала шумског дрвећа, производње, контроле производње, дораде, квалитета, промета и употребе репродуктивног материјала шумског дрвећа.

Члан 2.

Репродуктивни материјал шумског дрвећа (у даљем тексту: репродуктивни материјал), у смислу овог закона, је семе (шишарка, плод и семе намењено за производњу садног материјала), део биљке (резница, коренова резница, лисна резница, пупољак, избојак, положеница, корен, ткиво за микроразмножавање и било који део биљке намењен за производњу садница) и садница (биљка произведена из семена, дела биљке или природни подмладак из семенских састојина).

Члан 3.

Одредбе овог закона односе се на репродуктивни материјал следећих врста шумског дрвећа:

<i>Abies alba</i> Mill - јела	<i>Picea sitchensis</i> (Bong.) Carr - ситканска смрча
<i>Abies cephalonica</i> Loud. - грчка јела	
<i>Abies grandis</i> Lindl. - калифорнијска јела	<i>Pinus brutia</i> Ten. - бруцијски бор
<i>Abies pinsapo</i> Boiss. - шпанска јела	<i>Pinus canariensis</i> C.Smith- канарски бор
<i>Acer platanoides</i> L. - млеч	<i>Pinus cembra</i> L. - лимба
<i>Acer pseudoplatanus</i> L. - горски јавор	<i>Pinus contorta</i> Loud. - усукани бор
<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. - црна јова	<i>Pinus halepensis</i> Mill. - алепски бор
<i>Alnus incana</i> (L.) Moench. - бела јова	<i>Pinus heldreichii</i> Christ. - муника
<i>Betula pendula</i> Roth. - бреза	<i>Pinus nigra</i> Arnold - црни бор
<i>Betula pubescens</i> Ehrh. - маљава бреза	<i>Pinus pinaster</i> Ait. - приморски бор
<i>Carpinus betulus</i> L. - граб	<i>Pinus pinea</i> L. - пињол
<i>Castanea sativa</i> Mill. - питоми кестен	<i>Pinus radiata</i> D. Don - монтерејски бор
<i>Cedrus atlantica</i> Carr. - атласки кедар	<i>Pinus silvestris</i> L. - бели бор
<i>Cedrus libani</i> A. Richard - либански кедар	<i>Populus</i> sp. i hibridi - тополе
<i>Fagus sylvatica</i> L. - буква	<i>Prunus avium</i> L. - дивља трешња
<i>Fagus moesiaca</i> (Domin, Maly) Czezcott. - мезијска буква	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirbel) Franco - дуглазија
<i>Fraxinus angustifolia</i> Vahl. - пољски јасен	<i>Quercus cerris</i> Ten - цер
<i>Fraxinus excelsior</i> L. - бели јасен	<i>Quercus frainetto</i> Ten - сладун
<i>Juglans nigra</i> L. - црни орах	<i>Quercus ilex</i> L.- чесмина
<i>Juglans regia</i> L. - орах	<i>Quercus petraea</i> Liebl. - китњак
<i>Larix decidua</i> Mill. - европски ариш	<i>Quercus pubescens</i> Willd. - медунац
<i>Larix x eurolepis</i> Henry	<i>Quercus robur</i> L.- лужњак
<i>Larix kaempferi</i> (Lambert) Carr. - јапански ариш	<i>Quercus rubra</i> L. - црвени храст
<i>Larix sibirica</i> Ledeb. - сибирски ариш	<i>Quercus suber</i> L. - плутњак
<i>Picea abies</i> (L.) Karst. - смрча	<i>Robinia pseudoacacia</i> L. - багрем
<i>Picea omorika</i> (Pančić) Purkine - оморика	<i>Tilia cordata</i> Mill. - ситнолисна липа
	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop. - крупнолисна липа

Одредбе овог закона односе се и на репродуктивни материјал других врста шумског дрвећа када се исти производи за потребе подизања и вештачког обнављања шума.

Члан 4.

Одредбе овог закона не односе се на узорке репродуктивног материјала које предузеће или друго правно лице које се бави пословима оплемењивања биља у области шумарства користи за реализацију програма научних истраживања и извођења експеримената, у количини утврђеној тим програмом.

Одредбе овог закона, осим одредбе члана 16. не односе се на репродуктивни материјал украсног дрвећа и жбуња.

Репродуктивни материјал из става 2. овог члана у промету прати документ произвођача са назнаком: "Није за употребу у шумарству".

Члан 5.

Поједини изрази, употребљени у овом закону, имају следеће значење:

1) полазни материјал за производњу репродуктивног материјала (у даљем тексту: полазни материјал) је извор семена, семенска састојина, семенска плантажа, родитељска стабла, клон и клонска смеша;

2) извор семена је стабло или састојина унутар региона провенијенције који је признат као полазни материјал;

3) семенска састојина је део шумског комплекса издвојен на основу фенотипских карактеристика стабала у коме су спроведене мере неге, а чија је основна намена производња репродуктивног материјала;

4) семенска плантажа је изоловани засад одабраних клонова или потомства пуних сродника или полусродника намењен за производњу плода и семена, који често и обилно плононоси, а семе се лако сакупља;

5) родитељска стабла су стабла од којих је произведено потомство контролисаним или слободним опрашивањем;

6) клон је група индивидуа (рамета) произведених вегетативно од једне матичне биљке (ортете);

7) клонска смеша је смеша идентификованих клонова у утврђеном односу;

8) потомство пуних сродника (full sib) је потомство познатих родитељских стабала, а потомство полусродника (half sib) је потомство познатог материнског стабла добијено из слободног опрашивања;

9) хибриди су потомство пуних сродника или полусродника;

10) клонски архив је дугогодишњи засад и матичњак клонова намењен очувању генетског фонда и варијабилности врста и хибрида;

11) матичњак је засад основан у сврху производње вегетивног репродуктивног материјала;

12) централни матичњак је засад репродуктивног материјала првог нивоа размножавања у циљу производње репродуктивног материјала другог нивоа размножавања;

13) комерцијални матичњак је засад репродуктивног материјала другог нивоа размножавања од кога се производи репродуктивни материјал за подизање и обнову шума;

14) ниво размножавања је степен повезаности репродуктивног материјала са полазним материјалом;

15) регион провенијенције је једно или више подручја сличних еколошких карактеристика у коме састојине одређених врста, подврста или варијетета показују сличне фенотипске или генетске карактеристике;

16) шумски расадник је посебно уређена површина земљишта на којој се кроз систем технолошко - техничких поступака производи репродуктивни материјал;

17) промет репродуктивног материјала је куповина, продаја, увоз, услужно посредовање, давање без накнаде (поклон, уступање и сл.) и размена репродуктивног материјала;

18) партија семена је семе исте врсте дрвећа које потиче од истог признатог полазног материјала и које је на исти начин и исте сезоне сакупљано, дорађено и ускладиштено;

19) добављач репродуктивног материјала је правно лице или предузетник који је регистрован за промет репродуктивног материјала.

Члан 6.

Категорије репродуктивног материјала, у смислу овог закона, су:

- 1) *репродуктивни материјал познатог порекла*;
- 2) *селекционисан репродуктивни материјал*;
- 3) *квалификован репродуктивни материјал*;
- 4) *тестиран (сортни) репродуктивни материјал*.

Репродуктивни материјал *познатог порекла* је репродуктивни материјал који потиче од стабла или из састојине, чија су надморска висина и регион провенијенције познати.

Селекционисан репродуктивни материјал је репродуктивни материјал који је произведен у семенској састојини.

Квалификован репродуктивни материјал је репродуктивни материјал који је произведен од родитељских стабала, клонова, клонских смеша или у семенским плантажама, фенотипски одабраних на нивоу индивидуе.

Тестиран (сортни) репродуктивни материјал је репродуктивни материјал који је произведен у семенским састојинама, семенским плантажама, од родитељских стабала, клонова или клонских смеша, чија супериорност мора бити доказана у упоредним тестовима у складу са прописима из области признавања сорти шумског биља или је процењена на основу генетске оцене делова полазног материјала.

Члан 7.

За подизање и обнављање шума може да се користи селекционисан, квалификован или тестиран репродуктивни материјал који је произведен у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона.

Репродуктивни материјал *познатог порекла* може да се користи за подизање и обнављање шума само унутар истог региона провенијенције, ако:

- 1) на залихама нема довољно селекционисаног, квалификованог или тестираног семена за потребе подизања и обнављања шума у тој години;
- 2) се због више силе (шумски пожар, елементарне непогоде и сл.) мора непланирано повећати обим пошумљавања.

Репродуктивни материјал *познатог порекла* може да се користи за подизање и обнављање шума само на основу одобрења министарства надлежног за послове шумарства (у даљем тексту: министарство).

Члан 8.

Репродуктивни материјал шумског дрвећа из члана 3. овог закона из увоза може да се користи за подизање и обнављање шума ако:

- 1) је квалификован или тестиран;
- 2) нема урода семена или урод семена није довољан или ако на залихама не постоје довољне количине репродуктивног материјала за потребе подизања и обнављања шума у тој години.

Одобрење за увоз семена из става 1. овог члана издаје министарство.

II. ПРИЗНАВАЊЕ ПОЛАЗНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 9.

Ради обезбеђивања полазног материјала за производњу селекционисаног и репродуктивног материјала познатог порекла шумског дрвећа из члана 3. овог закона, министар надлежан за послове шумарства (у даљем тексту: министар) установљава регионе провенијенције.

Акт о установљавању региона провенијенције садржи податке о:

- 1) врсти дрвета;
- 2) географској ширини и дужини;
- 3) површини;
- 4) надморској висини;
- 5) друге неопходне податке.

Саставни део акта из става 2. овог члана је карта са уцртаним границама региона провенијенције.

Регион провенијенције полазног материјала од кога је основана семенска плантажа истовремено је и регион провенијенције репродуктивног материјала произведеног у тој семенској плантажи.

Члан 10.

Признавање полазног материјала за производњу репродуктивног материјала врши министарство на основу пријаве предузећа или другог правног лица које је власник, односно корисник полазног материјала.

Стручне послове признавања полазног материјала за производњу репродуктивног материјала познатог порекла и селекционисаног репродуктивног материјала министарство може да повери предузећу или другом правном лицу које има у радном односу најмање једног дипломираног инжењера шумарства - одсек за шумарство, са најмање три године радног искуства на пословима признавања полазног материјала или контроле производње репродуктивног материјала, и положен стручни испит.

Стручне послове признавања полазног материјала за производњу квалификованог и тестираног репродуктивног материјала врши комисија коју решењем образује министар.

Члан 11.

Као полазни материјал за производњу репродуктивног материјала *познатог порекла* признаће се извор семена чији су регион провенијенције, локација и надморска висина познати.

Као полазни материјал за производњу *селекционисаног* репродуктивног материјала признаће се састојина високог узгојног облика, доброг здравственог стања и фенотипских особина, која је изолована, односно довољно удаљена од састојина исте врсте тако да је онемогућено међусобно опрашивање.

Као полазни материјал за производњу *квалификованог* репродуктивног материјала признаће се:

1) семенска плантажа, ако је основана од клонова или потомства пуних сродника или полусродника стабала доброг здравственог стања, изразито добрих морфолошких особина и адаптираности на станишне услове;

2) родитељска стабла, ако су доброг здравственог стања, изразито добрих морфолошких особина и адаптираности на станишне услове;

3) клон, ако је матична биљка од које је произведен доброг здравственог стања, изразито добрих морфолошких особина и адаптираности на станишне услове и ако може да буде идентификован на основу особина због којих је признат као клон;

4) клонска смеша, ако је сачињена од признатих клонова чији је идентитет, број и пропорција учешћа у клонској смеси утврђен.

Као полазни материјал за производњу *тестираног* репродуктивног материјала признаће се семенска састојина која испуњава услове из става 2. овог члана, односно семенска плантажа, родитељска стабла, клон и клонска смеша који испуњавају услове из става 3. овог члана, чија је супериорност у односу на одређену особину доказана у тестовима спроведеним у складу са прописима из области признавања сорти шумског биља и међународно признатим поступцима.

Семенска плантажа, родитељска стабла, клон и клонска смеша могу бити признати као полазни материјал за производњу тестираног репродуктивног материјала и на основу генетске оцене супериорности од њих произведеног репродуктивног материјала.

Члан 12

Министарство установљава и води регистар региона провенијенције и признатог полазног материјала за производњу селекционисаног, квалификованог, тестираног и репродуктивног материјала познатог порекла (у даљем тексту: регистар) и издаје уверење о признатом полазном материјалу.

Брисаће се из регистра признати полазни материјал за који се утврди да не испуњава услове на основу којих је извршено његово признавање и упис у регистар.

Уписаће се у регистар генетски модификован полазни материјал, односно ставити у промет репродуктивни материјал генетски модификованих организама за које надлежни орган утврди да не представља опасност за здравље људи и животну средину.

Члан 13.

Министар ближе прописује: садржину пријаве за признавање полазног материјала, услове које треба да испуњава полазни материјал за производњу репродуктивног материјала, начин и поступак његовог признавања, садржину и начин вођења регистра.

Члан 14.

Трошкове признавања и уписа у регистар сноси произвођач и уплаћује на одговарајући рачун за уплату јавних прихода буџета Републике.

Висина трошкова утврђује се у складу са прописима о накнадама трошкова у управном поступку.

III. ПРОИЗВОДЊА РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 15.

Производњом репродуктивног материјала може да се бави предузеће, друго правно лице и предузетник (у даљем тексту: произвођач репродуктивног материјала) које испуњава следеће услове:

1) да је власник, односно корисник признатог полазног материјала, матичњака или шумског расадника;

2) да располаже одговарајућом опремом за производњу репродуктивног материјала;

3) да располаже складишним простором за одвојен смештај, чување и паковање недорађеног и дорађеног репродуктивног материјала, а семена по партијама, који обезбеђује очување његовог квалитета и здравственог стања;

4) да има обезбеђено стручно руковођење пословима производње репродуктивног материјала (пријављивање производње, обезбеђивање и чување прописане документације, смештај и чување репродуктивног материјала и сл.).

Стручно руковођење пословима производње репродуктивног материјала може да врши дипломирани инжењер шумарства - одсек за шумарство, са најмање две године радног искуства и положеним стручним испитом, који је засновао радни однос код произвођача репродуктивног материјала.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 16.

Министарство установљава и води регистар матичњака, шумских расадника и расадника украсног дрвећа и жбуња.

Регистар из става 1. овог члана садржи податке о: датуму уписа у регистар, регистарском броју, називу власника, односно корисника, локацији и површини матичњака, шумског расадника, односно расадника украсног дрвећа и жбуња.

Члан 17.

Произвођач репродуктивног материјала је дужан да води књигу евиденције репродуктивног материјала.

Књига евиденције из става 1. овог члана садржи: број решења о утврђивању услова за производњу репродуктивног материјала, име лица које обавља послове стручног руковођења производњом репродуктивног материјала, прегледни план расадника и матичњака са јасно означеним делом где се производи репродуктивни материјал врста из члана 3. овог закона, врсту, односно сорту и старост репродуктивног материјала, количину укупно примљеног, произведеног, продатог и уништеног репродуктивног материјала, податке о начину производње, врсти и датуму извођења радова.

Члан 18.

Садни материјал у расаднику, односно матичњаку, мора бити обележен јасно видљивим ознакама које садрже податке о врсти (народни и научни назив) и старости садног материјала.

Члан 19.

О врсти и количини репродуктивног материјала произведеног до 31. октобра текуће године произвођач је дужан да обавести министарство најкасније до 15. новембра текуће године.

Увозник репродуктивног материјала је дужан да обавести министарство о врсти и количини увезеног репродуктивног материјала најкасније у року од 15 дана од дана увоза.

IV. КОНТРОЛА ПРОИЗВОДЊЕ РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 20.

Производња репродуктивног материјала подлеже обавезној контроли једном у току вегетације.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана контрола производње репродуктивног материјала топола и врба врши се два пута у току вегетације.

Контролу производње репродуктивног материјала (у даљем тексту: контрола производње) врши министарство.

Стручне послове контроле производње министарство може да повери предузећу или другом правном лицу из члана 10. став 2. овог закона.

Члан 21.

Произвођач репродуктивног материјала, осим произвођача репродуктивног материјала топола и врба, дужан је да поднесе министарству пријаву за контролу производње најкасније 15 дана пре сетве семена или садње вегетативних делова биљака, односно 30 дана пре сакупљања семена.

Произвођач репродуктивног материјала топола и врба дужан је да поднесе министарству пријаву за контролу производње најкасније до 15. марта текуће године.

Члан 22.

Министарство издаје уверење о пореклу репродуктивног материјала произведеног у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега.

Члан 23.

Министар ближе прописује: начин и поступак вршења контроле производње, образац пријаве за контролу производње, образац записника о контроли у току процеса производње и образац уверења о пореклу репродуктивног материјала.

Члан 24.

Трошкове контроле производњом сноси произвођач и уплаћује на одговарајући рачун за уплату јавних прихода буџета Републике.

Висина трошкова утврђује се у складу са прописима о накнадама трошкова у управном поступку.

V. ДОРАДА РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 25.

Дорада семена обухвата сушење, трушење, чишћење, калибрирање, паковање, затварање амбалаже, пломбирање, смештај и чување.

Дорада семена обухвата и дезинфекцију и дезинсекцију, као и третирање семена бактеријским и биостимулаторским средствима.

Дорада садница и вегетативних делова обухвата класирање, паковање, смештај и чување.

Члан 26.

Дорадом репродуктивног материјала може да се бави предузеће, друго правно лице или предузетник (у даљем тексту: дорађивач) који испуњава следеће услове:

1) да има обезбеђен радни простор и опрему за дораду и чување репродуктивног материјала, одвојено по партијама;

2) да стручно руковођење пословима дораде репродуктивног материјала врши лице које је дипломирани инжењер шумарства - одсек за шумарство са најмање две године радног искуства и положеним стручним испитом.

Члан 27.

Пошиљку недорађеног семена на дораду прати записник шумарског инспектора о брању, односно сакупљању.

Записник из става 1. овог члана садржи податке о:

1) врсти дрвета;

2) датуму брања, односно сакупљања;

3) тежини пошиљке;

4) регистарском броју и врсти полазног материјала за производњу репродуктивног материјала;

5) региону провенијенције за репродуктивни материјал категорије познатог порекла и селекционисаног.

Произвођач семена, односно резница је дужан да седам дана пре почетка брања или сакупљања семена, односно израде резница, о томе обавести шумарског инспектора.

Члан 28.

Дорађивач је дужан да води књигу евиденције о доради репродуктивног материјала.

Књига евиденције из става 1. овог члана садржи податке о: датуму пријема, врсти и количини недорађеног репродуктивног материјала, произвођачу недорађеног репродуктивног материјала, датуму дораде, врсти и количини дорађеног репродуктивног материјала, датуму испоруке, врсти и количини испорученог дорађеног репродуктивног материјала и лицу коме је испоручен дорађени репродуктивни материјал.

VI. КВАЛИТЕТ РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 29.

Репродуктивни материјал мора да испуњава норме квалитета прописане ЈУС-ом и ИСТА, а репродуктивни материјал топола (*Populus sp.*) и врба (*Salix sp.*) норме квалитета утврђене прописом који доноси министар.

Пропис из става 1. овог члана садржи податке о димензијама, квалитету и класама репродуктивног материјала топола и врба.

Члан 30.

Испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала врши се пре стављања у промет и коришћења по међународно признатом методу.

Испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала врши предузеће, односно друго правно лице које испуњава услове утврђене овим законом.

Испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала из увоза врши предузеће односно друго правно лице које је овлашћено да издаје сертификате међународног удружења за испитивање квалитета репродуктивног материјала.

Члан 31.

Испитивањем и утврђивањем квалитета репродуктивног материјала може да се бави предузеће, односно друго правно лице које испуњава следеће услове:

1) да има обезбеђен радни простор за испитивање квалитета репродуктивног материјала;

2) да има обезбеђен простор за чување узорка семена;

3) да располаже одговарајућим уређајима, апаратима и прибором за испитивање квалитета репродуктивног материјала, према врсти репродуктивног материјала који се испитује;

4) да за обављање послова испитивања и утврђивања квалитета репродуктивног материјала има запослено лице које је дипломирани инжењер шумарства - одсек за шумарство, са најмање две године радног искуства и положеним стручним испитом.

Члан 32.

За дорађен репродуктивни материјал који испуњава прописане норме квалитета, предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона издаје декларацију о квалитету репродуктивног материјала.

Рок важности декларације о квалитету репродуктивног материјала одређује предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона у зависности од врсте, старости и начина чувања репродуктивног материјала, а највише осам месеци од дана издавања.

Члан 33.

Предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона дужно је да чува документацију о испитивању и утврђивању квалитета репродуктивног материјала најмање пет година, а по један примерак узорка из сваке партије семена најмање 18 месеци.

VII. ПРОМЕТ И УПОТРЕБА РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 34.

У промет може да се стави репродуктивни материјал шумског дрвећа познатог порекла, селекционисан, квалификован или тестиран.

У промет може да се стави селекционисан, квалификован или тестиран репродуктивни материјал хибрида.

У промет може да се стави квалификован или тестиран репродуктивни материјал топола.

У промет може да се стави репродуктивни материјал који потиче од генетски модификованих организама само ако је тестиран.

Члан 35.

Промет репродуктивног материјала може да врши произвођач и добављач уписан у књигу произвођача и добављача репродуктивног материјала коју води министарство.

Књига произвођача и добављача репродуктивног материјала из става 1. овог члана садржи податке о: називу, седишту и адреси произвођача и добављача, одговорном лицу добављача и броју решења о упису у одговарајући регистар.

Члан 36.

Репродуктивни материјал у промету мора бити упакован тако да је заштићен од исушивања, упале, оштећења и инфекције.

Партије семена и плода стављају се у промет у пломбираним пошиљкама.

Члан 37.

Пошиљку дорађеног семена у промету, садница и вегетативних делова биљака прати уверење о пореклу и декларација о квалитету.

Репродуктивни материјал у промету мора да одговара квалитету означеном у декларацији о квалитету репродуктивног материјала.

Члан 38.

На амбалажу пошиљке репродуктивног материјала произвођач, односно дорађивач репродуктивног материјала ставља етикету која садржи податке о:

- 1) називу произвођача, односно дорађивача репродуктивног материјала;
- 2) броју уверења о пореклу репродуктивног материјала;
- 3) броју декларације о квалитету;
- 4) врсти дрвета (народни и научни назив);
- 5) категорији репродуктивног материјала;
- 6) датуму сакупљања, односно израде репродуктивног материјала;
- 7) року важења декларације о квалитету.

Ако се издаје на обојеном папиру етикета се разликује по боји за поједине категорије репродуктивног материјала, и то:

- 1) жута за репродуктивни материјал познатог порекла;
- 2) зелена за селекционисан репродуктивни материјал;
- 3) ружичаста за квалификован репродуктивни материјал;
- 4) плава за тестиран репродуктивни материјал.

Члан 39.

Пренос семена и плодова на дорату не сматра се прометом репродуктивног материјала у смислу одредаба овог закона.

Члан 40.

У промет не може да се стави репродуктивни материјал чији је рок важења декларације о квалитету истекао.

У случају из става 1. овог члана на захтев власника репродуктивног материјала предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона извршиће поновно испитивање, утврђивање квалитета, као и издавање декларације о квалитету репродуктивног материјала за који утврди да испуњава прописане норме квалитета.

VIII. НАДЗОР

Члан 41.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство.

Инспекцијски надзор над признавањем полазног материјала, производњом, дорадом, квалитетом, прометом и употребом репродуктивног материјала министарство врши преко шумарског инспектора (у даљем тексту: инспектор).

Послове инспектора може да врши дипломирани инжењер шумарства одсека за шумарство са најмање три године радног искуства и са положеним стручним испитом.

Члан 42.

Свако правно и физичко лице дужно је да инспектору омогући вршење инспекцијског надзора, да му без одлагања стави на увид и располагање потребну документацију и друге доказе и изјасни се о чињеницама које су од значаја за вршење надзора.

Члан 43.

У вршењу послова инспекцијског надзора инспектор је овлашћен и дужан да:

- 1) врши контролу и утврђивање услова за производњу, дорату и за испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала;
- 2) врши контролу процеса производње, поступака дораде и поступака испитивања и утврђивања квалитета репродуктивног материјала;
- 3) врши обавезне прегледе у поступку одабирања и признавања матичњака и установљавања регистра матичњака и шумских расадника;
- 4) врши обавезне прегледе у поступку контроле производње репродуктивног материјала и издавања прописаних уверења;
- 5) врши контролу да ли се поверени послови врше у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу истог;
- 6) врши контролу промета, употребе и квалитета репродуктивног материјала;

7) врши контролу сакупљања и убирања репродуктивног материјала са семенских стабала, састојина и плантажа;

8) узима узорке репродуктивног материјала без накнаде ради испитивања и утврђивања квалитета;

9) захтева помоћ органа надлежних за унутрашње послове ако оцени да без њихове помоћи не може да изврши надзор.

Члан 44.

У вршењу послова из члана 43. овог закона инспектор је овлашћен и дужан да:

1) забрани производњу, дораду и утврђивање квалитета репродуктивног материјала, ако за то нису испуњени прописани услови или ако се ове делатности обављају без доказа о испуњености прописаних услова;

2) забрани производњу, дораду, употребу и стављање у промет репродуктивног материјала које нема уверење о пореклу ;

3) забрани стављање у промет репродуктивног материјала који није дорађен, није прописно упакован, није у изворном оригиналном паковању, нема прописану декларацију, не одговара прописаном и декларисаном квалитету или чији квалитет није утврђен на прописан начин:

4) забрани употребу и стављање у промет репродуктивног материјала увезеног без одобрења надлежног органа:

5) нареди уништавање и надзире поступак уништавања репродуктивног материјала чија се производња и промет врши супротно одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега и да уништи репродуктивни материјал ако се не поступи по налогу за његово уништавање:

б) одузме и уништи репродуктивни материјал који је стављен у промет супротно одредбама овог закона:

7) нареди отклањање утврђене неправилности када у поступку надзора утврди да пропис о репродуктивном материјалу није примењен или је неправилно примењен и одреди за то потребан рок.

Трошкови који настану приликом одузимања, чувања и уништавања репродуктивног материјала на основу овлашћења из става 1. тачка б. овог члана падају на терет лица од којег је репродуктивни материјал одузет.

Члан 45.

Против решења инспектора допуштена је жалба Влади Републике Србије.

Жалба изјављена на решење инспектора из члана 44. став 1. тач. 2. и 3. овог закона не одлаже његово извршење.

Члан 46.

Утврђивање квалитета инспекцијских узорака репродуктивног материјала министарство може да повери предузећу, односно другом правном лицу које испуњава услове из члана 31. овог закона.

Трошкове који настају у вези са утврђивањем квалитета инспекцијских узорака репродуктивног материјала сноси предузеће, односно друго правно и физичко лице од кога је узорак узет, ако узорак не одговара прописаном, односно декларисаном квалитету, односно министарство ако узорак одговара прописаном, односно декларисаном квалитету.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 47.

Новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за привредни преступ предузеће или друго правно лице, ако:

- 1) поступи супротно одредбама члана 7. овог закона;
- 2) за подизање и обнављање шума користи репродуктивни материјал из увоза супротно одредбама члана 8. овог закона;
- 3) ако се бави производњом репродуктивног материјала, дорадом репродуктивног материјала или утврђивањем квалитета семена, а не испуњава прописане услове или настави да се бави овим делатностима после решења инспектора о забрани вршења ових делатности (члан 15. став 1, члан 26, члан 31. и члан 44. став 1. тачка 1);
- 4) пре стављања у промет и коришћења не изврши утврђивање квалитета репродуктивног материјала (члан 30);
- 5) стави у промет репродуктивни материјал супротно одредби члана 34. овог закона;
- 6) промет репродуктивног материјала врши произвођач или добављач који није уписан у књигу произвођача и добављача репродуктивног материјала (члан 35. став 1);
- 7) ставља у промет репродуктивни материјал који не одговара квалитету означеном у декларацији (члан 37. став 2);
- 8) поступи супротно одредби члана 40. став 1. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

Уз новчану казну за привредни преступ из става 1. овог члана може се изрећи и заштитна мера забране предузећу или другом правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу у трајању од шест месеци до десет година.

Уз новчану казну из става 2. овог члана одговорном лицу у предузећу или другом правном лицу може се изрећи и заштитна мера забране вршења одређених дужности у трајању од шест месеци до десет година.

Члан 48.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице, ако:

- 1) поступи супротно одредби члана 4. став 3. овог закона;
- 2) не води књигу евиденције репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 17) ;
- 3) поступи супротно одредби члана 18. овог закона;
- 4) не обавести министарство о врсти и количини произведеног, односно увеженог репродуктивног материјала (члан 19);
- 5) не поднесе министарству пријаву за контролу производње, односно ако је не поднесе у прописаном року (члан 21);
- 6) поступи супротно одредби члана 27. ст. 1. и 3. овог закона;

7) не води књигу евиденције о доради репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 28);

8) не чува документацију о испитивању и утврђивању квалитета репродуктивног материјала до прописаног рока (члан 33).

9) стави репродуктивни материјал у промет супротно одредби члана 36. овог закона;

10) поступи супротно одредбама члана 38. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

Члан 49.

Новчаном казном од 5.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник, ако:

1) поступи супротно одредби члана 4. став 3. овог закона;

2) се бави производњом репродуктивног материјала или дорадом семена, а не испуњава прописане услове или настави да се бави овим делатностима и после решења инспектора о забрани вршења ових делатности (члан 15. став 1, члан 26. и члан 44. став 1);

3) не води књигу евиденције репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 17);

4) ако поступи супротно одредби члана 18. овог закона;

5) не обавести министарство о врсти и количини произведеног, односно увеженог репродуктивног материјала (члан 19);

6) не поднесе министарству пријаву, односно ако је не поднесе у прописаном року (члан 21);

7) поступи супротно одредби члана 27. ст. 1. и 3. овог закона;

8) не води књигу евиденције о доради репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 28);

9) пре стављања у промет и коришћења не изврши утврђивање квалитета репродуктивног материјала (члан 30);

10) стави у промет репродуктивни материјал супротно одредби члана 34. овог закона;

11) стави репродуктивни материјал у промет супротно одредби члана 36. овог закона;

12) ставља у промет репродуктивни материјал који не одговара квалитету означеном у декларацији (члан 37. став 2);

13) поступи супротно одредби члана 38. овог закона;

14) поступи супротно одредби члана 40. став 1. овог закона.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50.

Предузеће, односно друго правно лице и предузетник који се баве производњом репродуктивног материјала, дорадом, испитивањем и утврђивањем квалитета репродуктивног материјала, прометом и употребом репродуктивног материјала дужни су да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 51.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примењиваће се прописи донети на основу Закона о семену и садном материјалу ("Службени гласник РС", бр. 54/93 и 35/94) ако нису у супротности са овим законом.

Члан 52.

Семенски објекти признати у складу са прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, сматрају се признатим полазним материјалом за производњу селекционисаног репродуктивног материјала.

Члан 53.

Производња репродуктивног материјала започета до дана ступања на снагу овог закона наставиће се по прописима по којима је започета.

Члан 54.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о семену и садном материјалу ("Службени гласник РС", бр. 54/93 и 35/94) које се односе на репродуктивни материјал шумског дрвећа.

Члан 55.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о репродуктивном материјалу шумског дрвећа садржан је у члану 72. тачка 5. Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређивања животне средине и заштиту и унапређивање биљног и животињског света.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Значај производње квалитетног шумског семена и садног материјала са становишта подизања квалитетних шума, очувања генетског фонда шумског дрвећа и у вези са тим унапређења и заштите животне средине, наметнуо је потребу израде новог Закона о репродуктивном материјалу шумског дрвећа.

Производња, дорада, коришћење и промет семена и садног материјала у досадашњим прописима уређивана је јединствено за семе и садни материјал пољопривредног и шумског биља. Овакав начин нормативног уређивања стварао је извесне потешкоће приликом примене прописа, обзиром да, поред одређених сличности, постоје и значајне разлике у производњи семена и садног материјала пољопривредног и шумског биља. Савремена производња пољопривредног семена није могућа без примене поступака из области генетике и оплемењивања биљака. У шумарству, подједнак па чак и већи значај, обзиром на знатно веће учешће, има семе произведено "у природи" - у семенским састојинама, где је интервенција човека усмерена више на тај посебно издвојен, висококвалитетни део шуме који има посебну намену, а то је управо производња шумског семена. Различитост се огледа и у томе што наше највредније врсте шумског дрвећа најчешће не плодносе сваке године (на пример код храстова пун урод семена се јавља у интервалима од 5-7 година).

Такође, производња семена у шумским плантажама је свакако опредељење за будућу производњу, али само за врсте код којих је такав начин производње семена могућ. Производња тестираног, односно сортног семена, без кога се не може замислити пољопривредна производња, у шумарству је тек у зачетку, обзиром да је потребан дуг низ година да би се дошло до резултата компаративних тестова засада, који треба да докажу сортност неког семена.

Потреба да се, управо због различитости у производњи, поједини чланови закона односе само на пољопривредни, а други само на шумски репродуктивни материјал, као што је то урађено у садашњем, важећем Закону о семену и садном материјалу ("Сл. гласник РС", бр. 54/93 и 35/94), оптерећује текст Закона и чини га у одређеним члановима неразумљивим.

Поред напред наведеног, потребу доношења новог Закона који се односи само на шумски репродуктивни материјал намеће и процес интеграције наше земље у Европску Унију, а усаглашавање прописа је предуслов за реализацију тог процеса. Из тог разлога овај Закон је рађен на основу Директива Савета Европске Заједнице број 1999/105/ЕЗ од 22.12.1999. године, које регулишу и јединствено уређују промет и тржиште репродуктивног материјала унутар Европске Уније. Обзиром да наша земља има потенцијал за производњу репродуктивног материјала који би био интересантан за европско тржиште, то доношење овог Закона треба да омогући домаћим произвођачима семена и садног материјала приступ том тржишту и остваривање прихода како за произвођаче, тако и за државу, обзиром да је највећи број семенских састојина у власништву државе.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Овим законом уређује се признавање полазног материјала за производњу репродуктивног материјала шумског дрвећа, као и производња, дорада, квалитет и промет репродуктивног материјала шумског дрвећа - у даљем тексту: репродуктивни материјал (члан 1).

У члану 2. утврђено је шта се сматра репродуктивним материјалом. Усвојена је дефиниција Директива ЕЗ, која је у складу са дефиницијама које су постојале у досадашњим прописима из ове области.

Одредбе овог закона односе се само на репродуктивни материјал врста шумског дрвећа које су наведене у члану 3. Обухваћене су све врсте наведене у Директивама ЕЗ, иако неке од њих за нас нису значајне у смислу подизања и обнављања шума, али су због потребе јединственог функционисања европског тржишта обухваћене овим чланом. У списак су укључене и наше економски најзначајније врсте шумског дрвећа, које се користе за подизање и обнављање наших шума, а нису наведене у Директивама ЕЗ, обзиром да је земљама чланицама ЕЗ остављена могућност да прошире листу дату у Директивама врстама које имају економски значај за национално шумарство.

Изузетак од примене одредаба овог закона јесу узорци репродуктивног материјала који се користе у сврху научних истраживања и извођења експеримената (члан 4).

Обзиром да се одредбе овог закона односе само на шумско дрвеће, у члану 4. је и изричито речено да се не односе на репродуктивни материјал украсног дрвећа и жбуња. Како би се избегле недоумице код промета репродуктивног материјала, у смислу да ли се одредбе Закона примењују на исти или не, произвођач ће за репродуктивни материјал украсног дрвећа и жбуња у промету издати документ на коме стоји назнака да није за употребу у шумарству.

Објашњење значења појединих израза употребљених у Закону дато је у члану 5. Дефинисано је шта може бити полазни материјал за производњу репродуктивног материјала, затим значење појединих стручних термина из области генетике и оплемењивања биљака, као што су потомство родитељских стабала, хибриди, ниво размножавања и сл, а које је потребно дефинисати у смислу одредаба овог закона. Нов појам, у односу на досадашње прописе, је појам "региона провенијенције". Издвајање региона провенијенције за одређену врсту шумског дрвећа врши се на основу

сличности у фенотипским или генетским карактеристикама које показују стабла исте врсте на одређеним подручјима сличних еколошких карактеристика. Један регион провенијенције може да чини једно подручје или више одвојених подручја која испуњавају напред наведене критеријуме.

Подела матичњака за производњу репродуктивног материјала топола и врба на централне и комерцијалне је такође новина у односу на досадашње законе. Централни матичњак је засад који се заснива од репродуктивног материјала првог нивоа размножавања (супер елита) у циљу производње репродуктивног материјала другог нивоа размножавања (елита), а од кога ће се у комерцијалним матичњацима вегетативним размножавањем добијати потомство намењено подизању и обнови шума. Централни матичњак се оснива ради очувања клонске чистоће.

Клонски архив је колекција биљака намењена очувању селекционисаног биљног материјала (клонови, клонске сорте, плус стабла итд.) који је намењен оплемењивању и производњи репродуктивног материјала првог нивоа размножавања. Клонски архив може бити у облику изворне састојине у којој се у форми одраслих стабала врши очување генетских ресурса, или као изворни матичњак.

Дефиниција партије семена преузета је из југословенских стандарда за шумско семе.

Следећа категорија репродуктивног материјала је селекционисан. Селекционисан репродуктивни материјал одговара досадашњој категорији "одабраног" шумског семена и садног материјала, обзиром да потиче из семенских састојина издвојених на основу фенотипских особина састојина у целини (ниво популације), у којима су спроведене мере неге и чија је основна намена производња репродуктивног материјала, како је дефинисано у члану 5. тачка 3). За ову категорију репродуктивног материјала такође мора бити познат регион провенијенције.

На основу посебних услова у погледу њиховог квалитета и порекла, који ће ближе бити прописани у правилнику донетом на основу овог закона, издвојене су четири категорије репродуктивног материјала (члан 6) Категорија репродуктивног материјала "познатог порекла" је најнижег квалитета, обзиром да се ради о репродуктивном материјалу произведеном, односно сакупљеном или убраном на одређеној локацији, при чему се не узимају у обзир фенотипске нити генетске карактеристике стабала или састојина, већ само надморска висина и регион провенијенције.

Квалификован и тестиран репродуктивни материјал нису везани за регион провенијенције. Дефинисани су такође у члану 6. Тестиран репродуктивни материјал је највишег квалитета, обзиром да његова супериорност мора бити доказана у упоредним тестовима постављеним на различитим локацијама или на основу генетске оцене супериорности тог репродуктивног материјала, као што је то прописано у члану 11.

У члану 7. прописано је које категорије репродуктивног материјала могу да се користе за подизање и обнављање шума. Коришћење категорије "познатог порекла" за те намене је ограничено и могуће само уз одобрење надлежног министарства, и то у случајевима који су прописани у ставу 2. овог члана. Ово ограничење није у супротности са Директивама ЕЗ, обзиром да је земљама чланицама ЕЗ дозвољено да ограниче одобравање полазног материјала за производњу репродуктивног материјала "познатог порекла" на својој територији, а дато је из разлога што је опредељење Закона

да се за обнављање шума које не могу да се обнове природним путем, као и за подизање нових шума, пре свега користи семе високог квалитета, а то је селекционисано, квалификовано или тестирано.

У члану 8. прописано је и ограничење за коришћење ове категорије репродуктивног материјала из увоза, из истих разлога као у претходном ставу.

Појам региона провенијенције дефинисан је у члану 5. Закона, а у члану 9. је утврђено овлашћење министру надлежном за послове шумарства да донесе акт о установљењу региона провенијенције и прописана садржина тог акта.

Признавање полазног материјала врши министарство, на основу пријаве корисника полазног материјала. Полазни материјал који испуњава прописане услове уписује се у регистар региона провенијенције и признатог полазног материјала, који установљава и води министарство, а произвођач сноси трошкове признавања и уписа у регистар на основу прописа о утврђивању накнада трошкова у управном поступку. Средства накнада трошкова поступка су приход буџета Републике, сагласно прописима о јавним приходима и јавним расходима. Министарство може да повери стручне послове признавања предузећу или другом правном лицу које испуњава прописане услове. Облик и садржина пријаве за признавање полазног материјала и садржина и начин вођења регистра такође ће бити прописани правилником (чл. 10-14).

Полазни материјал за производњу репродуктивног материјала може да буде извор семена, семенска састојина, семенска плантажа, родитељска стабла, клон и клонска смеша, ако испуњавају основне услове из члана 11. и посебне услове који ће бити прописани правилником који ће бити донет на основу овог закона.

У поглављу "ПРОИЗВОДЊА РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА" утврђени су услови које треба да испуњава произвођач репродуктивног материјала (члан 15). Као новина уводи се обавеза да, уколико произвођач није по занимању дипломирани инжењер шумарства са положеним стручним испитом, мора да прими у радни однос дипломираног инжењера шумарства са положеним стручним испитом ради стручног руковођења производњом. Према важећем Закону о семену и садном материјалу произвођач је уговором ангажовао стручно лице за руковођење производњом. Најчешће су уговори представљали формалност, а стручно лице није било присутно у објекту. Из тог разлога, а имајући у виду да се нови Закон односи само на репродуктивни материјал шумског дрвећа, и да производњом не може да се бави физичко лице, већ предузетник, правно лице или предузеће, неопходно је да стручно лице буде у сталном радном односу код произвођача.

Министарство установљава и води регистар матичњака, шумских расаданика и расадника украсног дрвећа и жбуња - члан 16. Интенција је да се у Министарству створи база података о наведеним објектима и површинама на којима се производи садни материјал шумског дрвећа, али исто тако и украсног дрвећа и жбуња. Иако се остале одредбе овог закона не односе на украсно дрвеће и жбуње, неопходно је да та производња буде негде евидентирана, обзиром да је она и до десет пута већа од производње репродуктивног материјала шумског дрвећа. Затим, прописи из области заштите биља у потпуности се примењују и на репродуктивни материјал украсног дрвећа и жбуња, а Министарство је надлежни орган који, преко овлашћених институција, прати здравствено стање објеката за производњу репродуктивног

материјала, те је и из тог разлога потребно да се у Министарству води регистар тих објеката.

Произвођач је и према важећим прописима имао обавезу да води књигу евиденције репродуктивног материјала, која ће, према новом Закону, садржати још неколико података о производњи репродуктивног материјала - о количини примљеног, произведеног, продатог и уништеног репродуктивног материјала (члан 17). У истом члану прописана је и садржина књиге евиденције.

У члану 18. утврђена је обавеза произвођачу шумског садног материјала да обележи садни материјал у расаднику и матичњаку ознакама које садрже податке о врсти и старости садног материјала. Ова обавеза није постојала у досадашњим прописима, а уводи се ради лакшег вршења контроле производње и обавезног здравственог прегледа шумског садног материјала, утврђивања количине појединих врста садног материјала у расаднику, као и ради заштите интереса купца садног материјала.

Одредба члана 19. утврђује обавезу произвођачу да обавештава Министарство о врсти и количини произведеног репродуктивног материјала у текућој години до 15.11. текуће године, односно увезеног материјала у року од 15 дана од дана увоза. Ова обавеза произвођачима и увозницима репродуктивног материјала је уведена због неопходности утврђивања биланса шумског семена у надлежном министарству, на основу чега Министарство може да, између осталог одлучује о коришћењу семена "познатог порекла".

Овим законом прописано је да производња репродуктивног материјала, сем репродуктивног материјала топола и врба, у току године подлеже само једној обавезној контроли. Ова измена у односу на важећи закон, којим је прописано вршење две обавезне контроле у току вегетације, извршена је на основу сугестије стручњака који су вршили послове контроле дужи низ година и констатовали да су промене параметара који се прате код репродуктивног материјала између две контроле минималне, а обзиром да представљају финансијско оптерећење произвођачима, прописана је само једна обавезна контрола производње. Изузетак је репродуктивни материјал топола и врба, код којих је због изузетно брзог пораста у току вегетације потребно извршити две контроле производње (члан 20).

Начин вршења контроле производње репродуктивног материјала прописан је у посебном поглављу. Контролу производње врши Министарство, по поступку прописаном посебним правилником, на основу пријаве произвођача репродуктивног материјала, коју произвођач подноси министарству на прописаном обрасцу 15 дана пре сетве семена или садње вегетативних делова биљака (резница), сем произвођача топола и врба који подnose пријаву до 15. марта текуће године. Контролу сакупљања семена произвођач пријављује министарству 30 дана пре сакупљања (члан 21).

За репродуктивни материјал за који Министарство утврди да је произведен у складу са овим Законом и прописима донетим на основу њега, Министарство издаје уверење о пореклу репродуктивног материјала (члан 22).

Поступак вршења контроле производње репродуктивног материјала биће прописан правилником донетим на основу овог закона (члан 23).

Произвођач репродуктивног материјала сноси трошкове контроле производње, чију висину утврђује Министарство на основу прописа о утврђивању накнада трошкова у управном поступку, и уплаћује их на одговарајући рачун за уплату јавних прихода буџета Републике (члан 24).

У поглављу о доради репродуктивног материјала утврђено је шта обухвата процес дораде семена, садног материјала и вегетативних делова (члан 25), затим које услове треба да испуњава дорађивач (члан 26) и прописан је садржај књиге евиденције о доради репродуктивног материјала коју је дорађивач обавезан да води (члан 28).

Обзиром да се уверења о пореклу репродуктивног материјала издају, између осталог, на основу записника шумарског инспектора о брању или сакупљању семена, односно изради резница, и да тај записник прати пошиљку недорађеног семена на дораду (члан 37), прописан је садржај записника који сачињава шумарски инспектор приликом брања или сакупљања семена (члан 27), без кога не може касније, у поступку, да се изда уверење о пореклу репродуктивног материјала. Произвођач је обавезан да обавести надлежног инспектора седам дана пре почетка брања или сакупљања семена, односно израде резница (члан 27. став 3).

Ово је важно обзиром на обавезу државе, утврђену, између осталог, и у Директивама ЕУ, да успостави систем контроле који ће обезбедити да репродуктивни материјал може бити тачно идентификован кроз цео процес од момента сакупљања - брања, па до испоруке крајњем кориснику.

Репродуктивни материјал у промету мора да испуњава норме квалитета које прописује ЈУС, као и Међународно удружење за тестирање семена (Интернационал Сеед Тестинг Асоциацион- ИСТА). Посебним прописом прописаће се норме квалитета за репродуктивни материјал топола и врба, обзиром да су Југословенски стандарди за тополе и врбе донети 1964. и 1967. године, у време када нису постојали клонови који се данас користе за подизање засада топола и врба, тако да су непримерене норме прописане тим стандардима. Такође је неопходно усаглашавање са међународним нормама, тако да ће наведени посебан пропис садржати и захтеве који су за репродуктивни материјал топола и врба прописани у Анексу ВИИ Директива (члан 29).

Испитивање и утврђивање квалитета врши, пре стављања у промет и коришћења, овлашћено правно лице или предузеће које испуњава прописане услове (чл. 30. и 31), које за дорађени репродуктивни материјал, који испуњава прописане норме квалитета, издаје декларацију о квалитету репродуктивног материјала. Декларација о квалитету има рок важности највише до 8 месеци од дана издавања (члан 32). Правно лице или предузеће које врши испитивање и утврђивање квалитета дужно је да пет година чува документацију о испитивању и утврђивању квалитета, а 18 месеци по један примерак узорка из сваке партије семена (члан 33).

Члан 34. - репродуктивни материјал шумског дрвећа може да се ставља у промет само као категорисан репродуктивни материјал, што значи да су познати порекло и квалитет репродуктивног материјала. Наведене су четири категорије репродуктивног материјала шумског дрвећа у промету. Посебно су утврђене категорије репродуктивног материјала топола и генетски модификованих организама у промету. Обзиром на велике разлике између појединих колонова топола у смислу како њиховог пораста, тако и отпорности на биљне болести и штеточине, то је услов да промет репродуктивног материјала

топола у промету буде највећег квалитета. Када је реч о генетски модификованим организмима, преузета је одредба из директива ЕУ, којом је прописано да се само тестиран репродуктивни материјал генетски модификованих организама ставља у промет, обзиром да је и сврха генетских модификација да се добије бољи квалитет који је доказан у компаративним тестовима. За сада се званично испитивања генетски модификованих врста шумског дрвећа, и то само топола, врше у Белгији и на Новом Зеланду, тако да генетски модификован репродуктивни материјал у шумарству за сада нема практичног значаја, али је било потребно у Закону регулисати и ово питање, обзиром на могућност да се у будућности почне са масовнијим испитивањима у том правцу.

У члану 35. уведен је термин "добављач репродуктивног материјала", односно лица које врши промет репродуктивног материјала. Европско законодавство разликује произвођача и добављача, а евиденције државних органа се углавном односе на добављаче ("супплиер") репродуктивног материјала, пошто су и Директиве ЕУ настале управо ради трговине репродуктивним материјалом и јединственог функционисања тржишта.

Репродуктивни материјал се ставља у промет упакован тако да је заштићен од исушивања, упале, оштећења и инфекције. Семе и плод се стављају у промет у пломбираним пошиљкама, како би се очувала њихова чистоћа односно порекло (члан 36).

Пошиљку дорађеног репродуктивног материјала у промету прати уверење о пореклу и декларација о квалитету (члан 37).

Члан 38. прописује шта треба да садржи етикета која се ставља на пошиљку репродуктивног материјала. Прописана садржина је преузета из ЈУС-а који је до сада уређивао ову област, а прописана боја етикете треба да укаже на категорију репродуктивног материјала. Боје етикете (став 2.) су јединствене за тржиште ЕУ. Пренос семена и плодова на дораду се не сматра прометом (члан 39.) јер се уверење о пореклу и декларација о квалитету издају само за дорађен репродуктивни материјал.

Уколико истекне рок важења декларације, репродуктивни материјал не може да се стави у промет док се не изврши поновно испитивање, утврђивање квалитета и издавање декларације о квалитету, ако репродуктивни материјал и даље испуњава прописане услове у погледу квалитета (члан 40).

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу истог врши министарство. Послове инспекцијског надзора врше републички шумарски инспектори, чија су овлашћења и дужности утврђене овим законом (чл. 41-44).

За неиспуњавање одредаба прописаних овим законом предвиђене су казне - за привредне преступе члан 47. и за прекршаје - чл. 48. и 49.

У прелазним и завршним одредбама дат је рок од годину дана предузећима, односно другим правним лицима и предузетницима који се баве производњом, дорадом, испитивањем и утврђивањем квалитета репродуктивног материјала да своје пословање ускладе са одредбама овог закона.

IV ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА
ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

**ПРЕДЛОГ ЗАКОНА
О РЕПРОДУКТИВНОМ МАТЕРИЈАЛУ ШУМСКОГ ДРВЕЋА**

Београд, октобар 2004. године

